

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № 4

« 25 » 03 2019 р.

Заступник голови

Приймальної комісії

Ю.О. Каганов

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ЖУРНАЛІСТИКИ

на основі здобутого освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня освіти
та
для осіб, які не менше одного року здобувають освітній ступінь бакалавра

Освітній ступінь: бакалавр
Спеціальність: 061 Журналістика
Освітня програма: Журналістика

I. Пояснювальна записка

1. Мета фахового вступного випробування з «Журналістики» – з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, які вступають на основі освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітнім ступенем «бакалавр» спеціальності 061 Журналістика в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

2. Форма фахового вступного випробування.

Випробування проходить у декілька етапів:

- на початку засідання голова фахової комісії розпечатує пакет з варіантами білетів, що виносяться на вступне фахове випробування;
- абітурієнти дають письмову відповідь на питання екзаменаційного білету у письмовій формі. Тривалість письмового етапу – 60 хвилин;
- співбесіда з абітурієнтами з питань екзаменаційного білету;
- обговорення членами фахової комісії відповідей та оголошення оцінки студентам.

3. Білети: структура білету.

Білет фахового вступного випробування містить два запитання.

Перше питання має виявити знання із написання журналістського твору, друге питання – вміння творчо, логічно та аргументовано розкривати тему художнього спрямування.

4. Вимоги до відповіді вступника.

1. Абітурієнти мають вільно орієнтуватися у структурно-змістових особливостях журналістського твору, поетиці журналістського твору, сучасних тенденціях та історичних періодах розвитку журналістики.

2. Абітурієнти мають виявити об'єктивний погляд на журналістику як масово-інформаційну діяльність.

3. Абітурієнт повинен володіти знаннями про медіа, журналістику, масову комунікацію.

Абітурієнти повинні знати:

- головні поняття й категорії журналістики в їх історичному розвитку та сучасному значенні;

- основні напрямки державної інформаційної політики;

- національні джерела української журналістики;

- етапи розвитку вітчизняної та світової журналістики і найвідоміших її представників;

- структура сучасного ринку засобів масової інформації;

- коло професійних обов'язків журналістів і їх склад;

- основні тенденції розвитку мас-медіа на сучасному етапі;

- специфіку підготовки журналістських матеріалів для різних типів ЗМІ.

Абітурієнти повинні уміти:

- здобувати інформацію для журналістського твору;

- перевіряти надійність та достовірність отриманої інформації;

- володіти мовою Засобу масової інформації;

- відображати й інтерпретувати дійсність через збалансоване повідомлення фактів;

II. Критерії оцінювання

Відповіді абітурієнтів оцінюються за такими критеріями: розподіл балів здійснюється в рівнозначній кількості з двох запитань. Перше запитання від 0 до 100 балів, друге – від 0 до 100.

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем бакалавра:

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низький рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

III. Структура програми

Тема 1. Історія української журналістики

Національні джерела української преси. Передумови виникнення журналістики в Україні. Початки друкованої преси в Україні. Цензурна політика російського уряду поч. ХІХ ст. Перші українські часописи на східноукраїнських землях. Радіомовлення України періоду становлення (20-40-х рр. ХХ ст.): історія і розвиток, специфіка роботи. Сучасний радіопростір в Україні. Передумови виникнення телебачення в Україні. Українське телебачення в 1991-2000 роках: становлення та функціонування.

Тема 2. Теорія журналістики

Види інформації. Правила передачі. Правові основи функціонування засобів масової інформації. Принципи журналістики як основа ефективного функціонування засобів масової інформації. Ефективність і дієвість як форми результативності журналістської діяльності. Журналістика як система ЗМІ. Соціальна позиція журналіста. Засоби масової інформації й утвердження державності. Журналістика у системі соціальних інститутів. Журналістика як «четверта влада». Свобода слова і журналістської діяльності. Три аспекти свободи журналістської діяльності.

Тема 3. Теорія і методика журналістської творчості

Основні напрями професійної діяльності журналіста. Параметри оцінювання текстів масової інформації. Реальна конкретна ситуація і масштабна суспільна проблема як компоненти теми журналістського твору. Поняття «факт», «ситуація», «проблема» у журналістиці. Ідея журналістського твору. Фактологічний ряд виражальних засобів. Функції факту у журналістському тексті. Образний ряд виражальних засобів. Засоби організації журналістського твору. Композиція. Журналістський образ. Професійний аналіз журналістського твору: критерії оцінки. Дійсність як система джерел інформації для журналіста. Типи джерел інформації. Заголовок у журналістському тексті, його функція. Типи заголовків. Основні форми системи інформування журналістів. Методи журналістської творчості, їх класифікація. Методи пізнавальної діяльності журналістів.

Тема 4. Журналістська етика

Виникнення журналістської етики: до історії питання. Журналістська етика у системі сучасної журналістської освіти. Професійна мораль журналіста, її особливості та функції. Міжнародні документи з журналістської етики та їх принципи. Аналіз Декларації принципів поведінки журналістів (Міжнародна федерація журналістів, 1954 р.).

Національні документи з журналістської етики та їх вимоги. Аналіз “Кодексу етики українського журналіста” (2004 р.). Діяльність Комісії з журналістської етики. Загальні етичні вимоги до журналістської праці у процесі роботи з інформацією. Етика творчої обробки й викладу матеріалу. Співвідношення фактів, домислу та вимислу в медійному матеріалі. Принципи відокремлення фактів від коментарів. Основні професійно-моральні принципи роботи з джерелами інформації. Анонімні джерела інформації в журналістиці. Допустимі та заборонені методи одержання інформації. Журналіст і влада: специфіка взаємодії. Журналістська діяльність під час виборів. Етика взаємодії журналіста з героєм публікації. Феномен соціальної оцінки персонажа. Етичні принципи відображення дитячих образів у теле-, фотоматеріалах. Тема приватного життя та інтимних стосунків у “жовтій” пресі. Поняття приватного життя людини. Втручання журналіста у приватне життя особи: етичний та законодавчий аспекти. Інформація про злочини та нещасні випадки: етичні особливості відображення.

Тема 5. Жанрові різновиди твору

Розмаїття жанрових різновидів. Складові компоненти жанрових різновидів твору. Структурна організація інформаційних жанрів. Структурна організація аналітичних жанрів. Структурна організація художньо-публіцистичних жанрів.

IV. Список рекомендованої літератури

1. Гуз А.М. Історія захисту інформації в Україні та провідних країнах світу : Навчальний посібник. Київ : КНТ, 2007. 260 с.
2. Інформаційний простір України: Словник-довідник законодавчих термінів: довідково-навчальне видання / Автор-укладач Я.О.Чепуренко. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ : “Освіта України”, 2008. 544 с.
3. Іванов В.Ф., Сердюк В.Є. Журналістська етика : підручник. Київ : Вища школа, 2007. 237 с.
4. Засоби масової інформації: професійні стандарти, етика та законодавчі норми / уклад. Т. Петрів [та ін.]; ред. О. Бондаренко, М. Гаврилюк. Київ : Нічлава, 2006. 100 с.
5. Інформація та реклама в Україні : зб. законодав. і нормат. Актів : (офіц. текст)/ упоряд. Ю.В. Паливода. Київ : ПАЛИВОДА А.В., 2010. 440 с.
6. Кузнецова О.Д. Правові норми журналістики України: Посібник. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім.І.Франка, 2006. 352 с.
7. Корню Д. Етика засобів масової інформації / Д. Корню; пер. з фр. С. Гринцевич. Київ : К.І.С., 2004. 130 с.
8. Королько В. Г. Паблік рилейшнз. Наукові основи, методика, практика. Київ : Скарби, 2001. 400 с.
9. Марущак А.І. Інформаційне право: доступ до інформації: Навчальний посібник. Київ : КНТ, 2007. 532 с.
10. Матвиенко В. Я. Социальные технологи. Київ : Українські прометеї, 2000. 446 с.
11. Макаренко Є. А. Європейська інформаційна політика. Київ : Наук.-видав. центр „Наша культура і наука”, 2000. 368 с.
12. Почепцов Г. Г. Информационные войны. Москва : Изд-во „Люберецкая газета”, 2001. 574 с.
13. Основи інформаційного права України: навч. посіб./ В.С. Цимбалюк, В.Д. Гавловський, В.М. Брижко; за ред. М.Я. Швеця, Р.А. Калюжного та П.В. Мельника. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Знання, 2009. 414 с.
14. Приступенко Т.О. Теорія журналістики: Етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації : Навч. посіб. Київ : Наука, 2011. 351 с
15. Різун В. В. Меси : Текст лекцій Київ : Вид. центр „КУ”, 2003. 118 с.
16. Скуленко М. И. Журналистика и пропаганда. Київ : Вища школа, 1987. 117с.

17. Стівенс Мітчел. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет / Пер. З англ. Н.Сгоровець. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 408 с.
18. Сучасна українська журналістика: поняттєвий апарат / За ред.. А. З. Москаленка. Київ : Школа, 1997. 112 с.
19. Тертычный А.А. Жанры периодической печати : Учебное пособие. Москва : Аспект Пресс, 2000. 144 с.
20. Чабаненко М.В. Робота журналіста в інтернет-ЗМІ: навч.посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2012. 120 с.

Документи з журналістської етики

1. Декларація принципів поведінки журналістів, прийнята на II всесвітньому Конгресі Міжнародної федерації журналістів (Бордо, 25-28 квітня 1954 р.), зі змінами, внесеними XVIII всесвітнім Конгресом МФЖ (Хельсінгбор, 2-6 червня 1986 р.).
2. Міжнародні принципи професійної етики в журналістиці, прийняті на IV Консультативній зустрічі міжнародних і регіональних професійних журналістських організацій під егідою ЮНЕСКО (Париж-Прага, 1983 р.).
3. Кодекс професійної етики українського журналіста, прийнятий на X з'їзді Національної спілки журналістів України (квітень 2002 року).
4. Етичний кодекс українського журналіста, ухвалений на з'їзді журналістів-підписантів кодексу (24 квітня 2004 р.).
5. Зasadничі принципи функціонування Ради німецької преси. Публіцистичні принципи (Кодекс преси).
6. Редакційні настанови Бі-Бі-Сі (витяги).
7. Редакційний статут Національної телекомпанії України (витяги).

Інформаційні ресурси:

1. [http://ua.ejo-online.eu/tag: European Journalism Observatory](http://ua.ejo-online.eu/tag:European%20Journalism%20Observatory).
2. [www. telekritika. Ua](http://www.telekritika.ua)

Голова фахової
атестаційної комісії

О.В.Усманова